

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 1

Nederlands CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 53 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Bij de samenvatting is het de kandidaat niet toegestaan informatie-elementen in telegramstijl weer te geven. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend. Voor een informatie-element dat gedeeltelijk in telegramstijl is weergegeven, kan maximaal de helft van het aantal scorepunten worden toegekend.
- 3 Indien door de kandidaat tussen twee informatie-elementen een aantoonbaar onjuist (onlogisch) verband wordt gelegd, dient voor ten minste één van beide informatie-elementen geen score te worden toegekend.
- 4 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

---

1 **A**

2 **C**

3 **maximumscore 1**
bij alinea 3

4 **maximumscore 1**
bij alinea 8

5 **maximumscore 1**
gezichten waarvan de linker- en rechterhelft verschillen

Opmerking

Het volledige antwoord moet gegeven zijn voor het scorepunt.

6 **B**

7 **D**

8 **maximumscore 1**
“En ons brein wil ook wel eens worden gekieteld door nieuwe prikkels, met ongebruikelijke vormen, beelden en patronen die ons aan het denken zetten.” (regels 107-111)

9 **maximumscore 2**

- groot / voorkeur voor grote (in plaats van kleine) objecten
- rond / meer aangetrokken tot ronde (dan tot scherpe of hoekige) vormen
- symmetrisch / voorkeur voor symmetrische (in plaats van asymmetrische) vormen en beelden
- herkenbaar / voorkeur voor prototypes

indien vier antwoorden goed 2

indien drie of twee antwoorden goed 1

indien minder dan twee antwoorden goed 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 1

- we wennen eraan / gewenning
- het voorwerp heeft toegevoegde waarde / status

Opmerking

Beide redenen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

11 C

12 C

Tekst 2

---

13 maximumscore 10

In een goede samenvatting komen de volgende elementen voor:

13.1 maximumscore 1

Waarom zwijgen mensen tegenover vreemden/onbekenden?

13.2 maximumscore 2

- Praten met vreemden is minder leuk dan even alleen zijn met je eigen gedachten 1
- Mensen denken alleen maar dat praten met vreemden niet leuk zal zijn (maar vergissen zich daarin) 1

13.3 maximumscore 1

- een groep reizigers moest onderweg een gesprek voeren met een onbekende of in stilte gaan zitten (en doen wat ze normaal doen)
- een groep moest zich voorstellen dat ze aan het experiment meedeed

indien twee elementen goed 1

indien een of geen element goed 0

13.4 maximumscore 2

- In tegenstelling tot wat mensen verwachtten, 1
- bleken de mensen die onderweg een gesprek voerden, de prettigste reis te hebben gehad 1

13.5 maximumscore 1

Mensen zijn bang dat anderen geen zin zouden hebben om met hen te praten. / In westerse landen is het niet de norm om met onbekenden te praten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13.6 maximumscore 1

Mensen voorspellen hun gevoelens over praten met onbekenden verkeerd. / Mensen denken dat met vreemden praten negatief zal uitpakken terwijl dat positief blijkt te zijn. / Mensen schatten de gevoelswaarde van praten met onbekenden verkeerd in.

13.7 maximumscore 1

Er zijn geen verschillen tussen mensen met verschillende persoonlijkheidskenmerken. / Persoonlijkheid doet er niet toe (bij het praten met onbekenden).

13.8 maximumscore 1

Mensen zouden zich meer bezig moeten houden met onbekende mensen om zich heen. / Mensen zouden meer met onbekenden moeten praten.

Opmerking

De kandidaat mag in zijn samenvatting de informatie-elementen in een andere volgorde weergeven dan in bovenstaande opsomming, mits de samenhang tussen de informatie-elementen in overeenstemming blijft met die van de samen te vatten tekst.

13.9 Regeling met betrekking tot de woordgrensoverschrijding

Voor de eerste overschrijding met 10 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dient per 10 woorden steeds 1 scorepunt te worden afgetrokken tot een maximum van 10 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan overigens nooit leiden tot een score lager dan 0 bij deze opgave.

Schematisch:

191-200: 0 scorepunten aftrek;
 201-210: 1 scorepunt aftrek;
 211-220: 2 scorepunten aftrek;
 221-230: 3 scorepunten aftrek;
 231-240: 4 scorepunten aftrek;
 241-250: 5 scorepunten aftrek;
 251-260: 6 scorepunten aftrek;
 261-270: 7 scorepunten aftrek;
 271-280: 8 scorepunten aftrek;
 281-290: 9 scorepunten aftrek;
 meer dan 290: 10 scorepunten aftrek.

NB In het programma WOLF vermeldt u de score van de kandidaat op elk van de acht afzonderlijke inhoudselementen bij de labels 13.1 tot en met 13.8. Bij label 13.9 voert u de aftrekpunten voor de woordgrensoverschrijding in als een positief getal.

Tekst 3

---

14 **maximumscore 1**

- 1 / de lezer informeren
- 3 / de lezer tot handelen aansporen

Opmerking

Beide elementen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

15 **C**

16 **B**

17 **maximumscore 1**

- (De wind is de baas, omdat) hij de werkgever/baas van de man op de foto is / het werk bepaalt van de man op de foto.
- (De wind werkt keihard mee, omdat) de wind uiteindelijk het echte werk doet / de wind uiteindelijk de stroom levert/opbrengt.

Opmerking

Beide elementen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

Tekst 4

---

18 **C**

19 **C**

20 **A**

21 **maximumscore 1**

(tamelijk) verontrustend

22 **maximumscore 1**

het zien van verschillen tussen jongens en meisjes op basis van (algemene) verwachtingen die men heeft

Opmerking

Wanneer de kandidaat de zin “Omdat veel mensen het idee hebben dat jongens drukker zijn, worden ze ook als drukker gezien.” (regels 35-37) of een ander voorbeeld parafraseert, geen scorepunt toekennen.

Opmerking

Wanneer er meer dan 20 woorden zijn gebruikt, geen scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

Tails

24 maximumscore 2

- Talents: mannen scoren beter op ruimtelijk inzicht, vrouwen op verbale taken.
- Tastes: vrouwen zijn meer gericht op mensen, mannen meer op voorwerpen en abstracte zaken.
- Temperaments: mannen zijn competitiever / meer geneigd risico's te nemen (dan vrouwen).
- Tails: de spreiding in scores bij mannen is groter (dan bij vrouwen).

indien vier antwoorden goed

2

indien drie of twee antwoorden goed

1

indien minder dan twee antwoorden goed

0

25 B

26 maximumscore 1

twee van de volgende:

- beconcurreren
- elkaar de baas (kunnen) zijn
- onderling uitmaken

Opmerking

Twee van bovenstaande elementen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

27 B

28 maximumscore 1

manier 1 en 2

Opmerking

Beide elementen moeten gegeven zijn voor het scorepunt.

29 A

Schrijfo opdracht

30 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

30.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- jezelf voorstellen met naam, klas en school (samen één element) 1
- de aanleiding van de brief: de discussie in de klas 1
- de inhoud van de discussie 1
- reden 1 voor een onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen 1
- reden 2 voor een onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen 1
- de eigen mening van de leerling 1
- argument 1 voor de eigen mening 1
- argument 2 voor de eigen mening 1
- de vraag aan de redactie 1
- het verzoek om een spoedig antwoord 1

30.2 maximumscore 4

Aftrek taalgebruik

De score is 4 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of meer spelfouten 2
- twee of meer interpunctiefouten 1

30.3 maximumscore 3**Aftrek presentatie/conventies**

De score is 3 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- voornaam/-letter, achternaam, straat, huisnummer, postcode, plaatsnaam afzender (samen één element) 1
- plaats en datum (samen één element) 1
- instantie, naam, straat, huisnummer, postcode, plaatsnaam geadresseerde (samen één element) 1
- aanhef 1
- witregel na aanhef 1
- witregel voor slotformule 1
- slotformule 1
- ondertekening en/of naam 1
- alinea-indeling 1
- samenhang 1
- logische volgorde 1
- passend taalgebruik 1
- verzorgde indruk 1

NB In het programma WOLF vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 Naar een artikel van José van der Sman, Elsevier, 1 februari 2014
Bron afbeeldingen: Jacobsen, T., Schubotz, R.I., Höfel, L. & von Cramon, D.Y. (2006). Brain correlates of aesthetic judgement of beauty. *NeuroImage*, 29(1), 276-285.
- tekst 2 Naar een artikel van Ellen de Bruin, NRC Next, 18 augustus 2014
- tekst 3 Naar een advertentie in Spoor, NS, juni 2014
- tekst 4 Naar een artikel van Mark van Vugt, de Volkskrant, 7 januari 2014